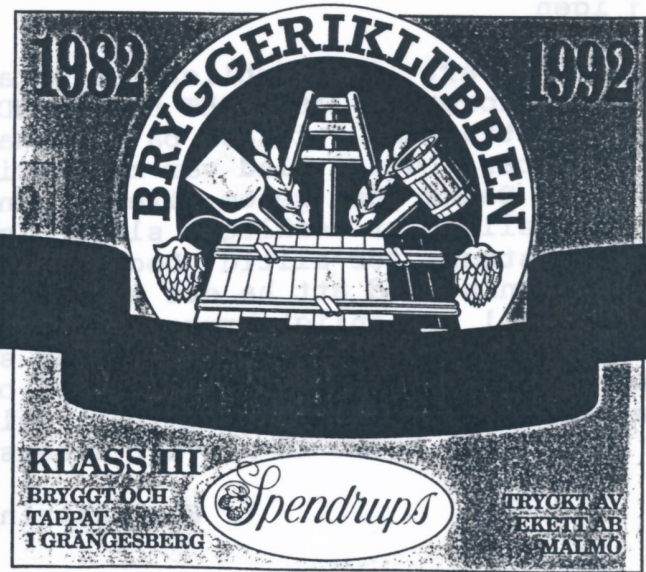

BRYGGERIKLUBBEN:

medlemsblad - nr 3 - 1992

- BRYGGERIKLUBBEN -

FÖRENING FÖR SAMLARE OCH BRYGGERIINTRESSERADE

KLUBBEN BILDADES 1982 OCH BESTÅR AV PERSONER I SVERIGE, DANMARK, NORGE, FINLAND OCH ISLAND MED ETT AKTIVT INTRESSE FÖR BRYGGERI-INDUSTRIN.

STYRELSE:

Sören Borgström (ordförande), Uno Lillevars (sekr.),
Björn Harnby (kassör).
Helge Hoff och Ove Grip (övriga ledamöter).

Medlemsbladets redaktör: Björn Harnby. (Tel: 031-269404)

Bryggeriklubbens medlemsblad utkommer som regel 4 ggr/ år.

Manusstopp: 10/3, 10/6, 10/9 och 10/12.

Föreningens postgiro: 37 74 32 - 0. (Tel: 031-269404)

Föreningens bankgiro: 5304 - 6942. (Tel: 031-269404)

Adresser:

Sören Borgström, Runvägen 6, 137 55 Västerhaninge
Uno Lillevars, Fanjunkarevägen 16, 632 33 Eskilstuna
Björn Harnby, Torsvägen 8, 433 61 Partille

REDAKTÖRENS SPALT

Hej igen

Så var då vårt 10-årsjubileum avfestat. Det skedde under mycket trevliga former i JÄSTHUSET hos SPENDRUPS BRYGGERI i Grängesberg. Mer om detta står att läsa på sidorna 5 och 6. Vi avslutar i detta blad vår miniserie om de olika bryggerierna i Malmö. Denna gång genom lite allmän text. Nu har mellanölet verkligen slagit igenom ordentligt. Förmodligen för att stanna för alltid. Dock kan man undra vad det egentligen är för mening med att ha ett mellanöl som får vara max 3.6 % och ett starköl som enligt bryggerierna idag inte görs starkare än 4.0 %. Man kan undra om de 0.4 % är så viktiga. Om man ser i ett längre perspektiv kan jag inte låta bli att undra om inte vårt starkaste öl kommer att vara vårt mellanöl. Tanken svindlar. Då kommer jag osökt in på vårt svagaste öl - NORDIC KOBBER. Kan

Fortsättning sidan 4.

Ordföranden har ordet!

Västerhaninge i September 1992.

Bäste läsare av denna spalt.

Nyligen hemkommen från Bryggeriklubbens 10 - årsjubiléum i Grängesberg, önskar jag framföra ett stort och varmt TACK till ledningen för SPENDRUPS från klubben och deltagarna i Grängesberg. Vi minns framförallt det helhjärtade arbete som SPENDRUPS representant och värd, SOFIA TENGVALL, genomförde för oss som var med. TACK SOFIA, du var toppen!! Otvivelsaktigt rätt person på rätt plats i företaget. Tyvärr är alla inte lika nöjda med träffen, en epilog är att vänta.

I samband med jubiléumet skänkte våra stödjare, Appelftofiska, Banco, Falcon och Pripps, de närvarande deltagarna en mängd reklammaterial i form av glas, T-shirts, underlägg, -öppnare m.m. Ett varmt tack till er alla.

Styrelsen och mötet har även låtit skicka blommor och hälsningar till våra långvarigt sjuka medlemmar Klas-Henrik Bergström och Ove Paulsson.

Tvenne tidningsartiklar om träffen, samt några rapporteringar från årsmötet redovisas i detta medlemsblad. Årsmötesprotokollet kommer med nästa utskick som eventuellt inte innehåller något medlemsblad.

Som alla samlande medlemmar väl känner till, så har Björn Harnby p.g.a. tidsbrist av sagt sig redaktörsskapet för medlemsbladet. Någon som frivilligt vill åtaga sig att ersätta Björn som redaktör, har inte anmält sig på allvar ännu. Men timglasen är ännu inte tömt, så förhoppningar finns fortfarande.

Såsom ordförande med förnyat förtroende, önskar jag på mina egna och klubbens vägnar att få tacka Björn för det arbete som han lagt ned som redaktör i 3 år. Som tur är, fortsätter han som kassör, varhelst i Sverige han än bor.!

Till er alla, önskar jag en trevlig och fin höst.

Ove

REDAKTÖRENS SPALT.... forts från sidan 2

man verkligen kalla detta för öl. Alkoholfritt, kallas det. Nu lär man ju inte kunna brygga öl som är 100 % alkoholfritt. Det är om jag har förstått riktigt bryggt i huvudsak för export. Låt oss hoppas att det är så, för någon framtida marknad här i landet har jag svårt att tänka mig. Ett öl som inte smakar som öl och som dessutom kostar mer än 6 (sex) kronor per flaska har jag svårt att tänka mig ta marknadsandelar i Sverige. Vad smaken beträffar så tycker jag att det var det mest uddlösa öl jag någonsin smakat. Vad beträffar smaken på mellanölet kan jag däremot konstatera att de allra flesta smakar förträffligt bra. Kanske inte riktigt så gudomligt som jag minns från vår förra mellanölsperiod, men å andra sidan har många år gått, jag har blivit äldre och förmodligen höjt vårt mellanöl till skyarna i mina tankar.

Klubben har i samband med jubileumet tagit fram ett litet klistermärke med vårt emblem. I vårt utskick denna gång skickar vi ut ett antal dylika till er, att användas efter var och ens önskan.

Vi erbjuder också medlemmarna att köpa ett exemplar vardera av vårt standar. Det har storleken 16 x 23 cm. Trycket är blått på gul botten. Priset blir 120 kr per st, vilket är klubbens självkostnadspris.

Beställning till mig, Björn Harnby, Torsvägen 8, 433 61 Partille, senast 1.12.92. Inga beställningar emottages efter den datumen.

Detta är mitt sista medlemsblad i egenskap av redaktör. Jag ber därför att få tacka de två medlemmar som vid vars ett tillfälle hjälpt till med att fylla ut bladet. Jag vill också framföra mitt tack till vår ordförande Sören, då det är han som stått för det mesta av underlaget till artiklarna.

Någon ny redaktör har ännu inte utsetts, men om jag förstått det hela riktigt, så har ett par "gubbar" uttalat ett visst intresse för att ta över redaktörsskapet. Jag önskar härmed den blivande redaktören lycka till.

Adjö från mig Sverige, varhelst ni än är.

ÄNDRINGAR I MEDLEMSREGISTRET:

=====

NYTT TELEFONNUMMER

06. Sören Borgström, Tel: 08-50030641

NYTT POSTNUMMER

60. Birger Öquist, Vänersborgsvägen 15, 857 33 Sundsvall

ÅRSMÖTE 1992

Bryggeriklubben firade i år sitt 10-års jubileum. Detta ägde rum lördagen den 19:e september och gick av stapeln på SPENDRUPS BRYGGERI i GRÄNGESBERG:

Dagen började kl 13 med incheckning på Hotell Stopet, där flertalet av festens deltagare skulle övernatta.

Totalt hade arrangemanget lockat 33 deltagare, varav 23 var samlade medlemmar, 4 var inbjudna samlare från Danmark och resten var intresserade familjemedlemmar.

Klockan 14 samlades vi alla på parkeringen utanför bryggeriet, där vi möttes upp av två representanter från Spendrups. Vi blev snabbt indelade i två mindre grupper och så påbörjades rundvandringen. Guide för min grupp var SOFIA, en trevlig och glad tjej som var begåvad med en mycket god kunskap om bryggeriets funktion och historia samt med en rapp tunga. Henne gick inte att sätta på det hala. Efter den mycket initierade visningen samlades de två grupperna i bryggeriets gäststuga JÄSTHUSET.

Där samlades styrelsen till styrelsemöte, medan övriga gäster undfägnades med öl.

Strax efter klockan fem, när styrelsemötet var över samlades vi alla till årsmöte. Där redovisade styrelsen kassarapport och verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 1991-1992.

Dessa presenteras på sidorna 7 och 8.

Dessa föll uppenbarligen medlemmarna väl i smaken för styrelsen fick även denna gång ansvarsfrihet för det gågna året.

Några nya medlemmar presenterades, bl a invaldes de fem danskar som brukar komma på våra möten, till medlemmar i föreningen. Det var årsmötets samstämmiga åsikt att dessa visat ett så stort intresse för vår verksamhet att inget hinder förelåg för att ta med dem som ordinarie medlemmar.

Några justeringar av klubbens stadgar klubbades också igenom, och kommer om inget revolutionerande händer att göras gällande på nästa årsmöte. Mer om detta på annan sida i bladet.

Styrelsen visade också upp klubbens nyframtagna standar, som kommer att lämnas ut till de bryggerier som vi besöker, som ett tack för att de ställer upp för vår sak.

Därefter skedde styrelseval. Den sittande styrelsen återvaldes enhälligt av årsmötet. Den enda förändringen är att styrelsen efter ett förslag av styrelsen bantats från 7 till 5 medlemmar. Detta innebär att suppleanterna har strykit.

Styrelsen ser alltså som följer; Ordf: Sören Borgström, Sekr: Uno Lillevars, Kassör: Björn Harnby, Övriga ledamöter: Ove Grip och Helge Hoff.

Efter avslutat årsmöte återgick vi till festlokalen, där kvällens värdinna Sofia fortsatte med ölserveringen samtidigt som hon började duka fram maten till vår jubileumsmåltid.

Under tiden hade vi besök från ett par lokala tidningar som tog lite bilder och pratade med några samlare.

forts nästa sida.

Orkestern som sedan underhöll oss med glad folkmusik under kvällen droppade in och stämde sina instrument.

Maten serverades och förtärdes sedan under fria former. En mycket god köttbit serverades tillsammans med sallad och stekt potatis. Som förfriskning till detta bjöds på klubbens eget jubileumsöl. Det var Spendrups mycket goda öl FIFTY-FIFTY som försetts med vår jubileumsetikett.

Efter maten passade vår ordförande Sören på att till SPENDRUPS överlämna diplommet för årets etikett 1991, som SPENDRUP ju vann med sin etikett FIFTY-FIFTY.

Sören lämnade också vårt standar till SPENDRUP och i samband med det passade även den danska samlarföreningen FORT, vars representant på mötet var Erik Brorsen (en av de danskar som blev invald), att överlämna deras standar. En alldeles överväldigad representant för bryggeriet var Sofia. Hon fick även en gigantisk blomsterbukett som tack för sin mycket fina insats under kvällen.

Efter allt detta presentande tog byteskvällen över. Ölen flödade ymnigt och till orkesterns muntra toner från nyckelharpa, bas och en massa andra konstiga instrument tog bytandet fart.

Förhoppningsvis, och enligt vad undertecknad kunde se, så trivdes alla gott och hade det trevligt.

/ Redaktör'n

NYA MEDLEMMAR:

87. Henrik Unnerbrant, Brunngatan 10A, 561 42 Huskvarna
Samlarområden: Ölglas, flaskor med öl, plåtar, etiketter, reklamburkar (Sverige).

88. Peter Karlsson, Rosenbergsgatan 1 3tr, 554 51 Jönköping
Samlarområden: Bryggerikuriosa (Sverige - helst Gotland), öletiketter (Sverige, i andra hand övriga världen), ölglas, burkar och flaskor från Gotland, svenska ölglas, reklam.

89. Erik o. Lis Brorsen, Einarsvej 51, 2800 Lyngby, Danmark
Samlarområden:

90. Nils Gravesen, Kalvehavevej 3 2tr, 3400 Hilleröd, Danmark
Samlarområden:

91. Ole B. Olsen, Baltorpvej 199, 2750 Ballerup, Danmark
Samlarområden:

92. Niels Erik Larsen, Gammelgaards Allé 19/27,
2665 Vallenbaek Strand, Danmark
Samlarområden:

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 21.9.91-18.9.92

KLUBBEN har under året hållit 2 möten. Vid årsmötet i Falkenberg den 21.9.91 deltog 15 medlemmar och 12 st inbjudna. Vid träffen i Vimmerby i våras deltog 11 medlemmar och 11 st inbjudna.

STYRELSEN har under året hållit 2 st sammanträden och bestått av Sören Borgström (ordf.), Uno Lillevars (sekr.), Björn Harnby (kassör och redaktör), Gunnar Lindberg och Helge Hoff (övrige styrelse) samt Sven Lagerqvist och Ove Grip (suppleanter).

MEDLEMMAR: Under året har klubben tillförts 11 st nya medlemmar, varav 9 st samlare och 2 st stödjande. Samtidigt har Hammars Bryggeri upphört som stödjare. Prippts Sundsvall har nedlagts efter 100 år i drift. Medlemsantalet är nu 71 st.

MEDLEMSBLADET har under året utkommit med 4 st nummer. De har kopierats och distribuerats genom Svenska Bryggareföreningen. Vi framför därför ett varmt tack till vår största sponsor för deras förnämliga stöd.

ÅRETS ETIKETT har utsetts för tredje året och denna gång vann SPENDRUPS etikett FIFTY-FIFTY.

UNDER ÅRET har klubben fått ett eget klubbmärke, som har Christer Bergander till upphovsman. Märket framträder framledes på dekaler, standar och tygmärken. Det har även en framträdande plats på vår jubileumsetikett som Christer ritat och EKETT AB tryckt. Både Christers och Eketts arbeten är en present till Bryggeriklubben inför klubbens 10-årsjubileum. Vi önskar framföra vårt varma tack till dessa för att storartat arbete och skänker till var och en av dem 1 låda jubileumsöl.

MEDLEMMAR SOM UTGÅTT UR KLUBBEN:

81. Hammars Bryggeri AB, Hammar - utträtt.

KASSARAPPORT 91-09-20 - 92-09-18

INKOMSTER:

Föreg. verks.års överskott	:	10744.60 kr
Medlemsavgifter	:	9900.00 kr
Ränta	:	969.00 kr
Försäljning medlemsblad	:	76.50 kr
Övriga inkomster	:	0 kr

		21690.10 kr

UTGIFTER:

Tryckning medlemsbladet	:	217.00 kr
Frimärken	:	938.30 kr
Styrelsearvodet	:	1400.00 kr
Inköp kuvert	:	148.00 kr
Övriga utgifter	:	3642.00 kr

		6345.30 kr
Årets överskott	:	4600.20 kr

Summa tillgångar: 20185.20 kr

fördelat på; bank - 15 270.10 kr, kassa - 121.20 kr och
 post-giro - 4 101.90 kr,
 samt övrigt; Frimärken - 92.00 kr, påsar - 400.00 kr och
 kuvert - 200.00 kr.

Specifikation av ÖVRIGA UTGIFTER:

Reseersättningar styrelsemöten	(3st)	822.00:-
Blommor till Bryggerier och sjuka medlemmar	(3st)	350.00:-
Ramar till diplom - årets etikett	(5st)	375.00:-
Avgifter utlandsinbetalning på post-giro		280.00:-
Avgift utlandsinbetalning på bank-giro		30.00:-
Avgift direktuttag post-giro		6.00:-
Kopiering		400.00:-
Present till Pripps (gamla ölflaskor)		240.00:-
Övrigt		70.00:-
Standar		1069.00:-

		3642.00:-

MEDLEMSITUATIONEN 92.10.01

Hedersmedlemmar:	1 st
Samlande medlemmar:	49 st
Stödjande medlemmar:	25 st
Familjemedlemmar:	2 st
	-----
summa:	77 st

DEN NATIONSVISA FÖRDELNINGEN SER UT SOM FÖLJER:

	<u>Heders</u>	<u>Samlar</u>	<u>Stödj.</u>	<u>Familj</u>	<u>Summa</u>
	-----	-----	-----	-----	-----
<i>Sverige:</i>	1	37	22	1	61 st
<i>Norge:</i>		5			5 st
<i>Finland:</i>		2	2		4 st
<i>Danmark:</i>		4	1	1	6 st
<i>Island:</i>		1			1 st
	-----	-----	-----	-----	-----
<i>Summa:</i>	1	49	25	2	77 st

TILLÄGG TILL STADGAR

FÖR BRYGGERIKLUBBEN, FÖRESLAGNA PÅ ÅRSMÖTET 19.09.1992

-
- #1. Hedersmedlem skall vara befriad från avgift.
- #9. Styrelsen skall bestå av ordförande och minst fyra ledamöter. Styrelsen väljs för en tid av ett år.
- #13. För upplösning av klubben krävs beslut av årsmötet med minst 2/3 av antal avgivna röster. I beslut om upplösning av klubben skall anges att klubbens behållna tillgångar skall tillfalla Barncancerfonden.

Följande brev har kommit klubben tillhanda från en etikett-samlare i Tyskland som önskar byteskontakter med svenska samlare.

Dear friends,

I am collector of beer labels from all over the world and I find your address in a magazine.

I am very interested to find collectors of beer labels in Sweden, Norge and Finland who can send me beer labels from this states.

I can send many labels from Germany and other states all over. I am 26 years old, machine building engineer and I have now over 190.000 different beer labels from all over.

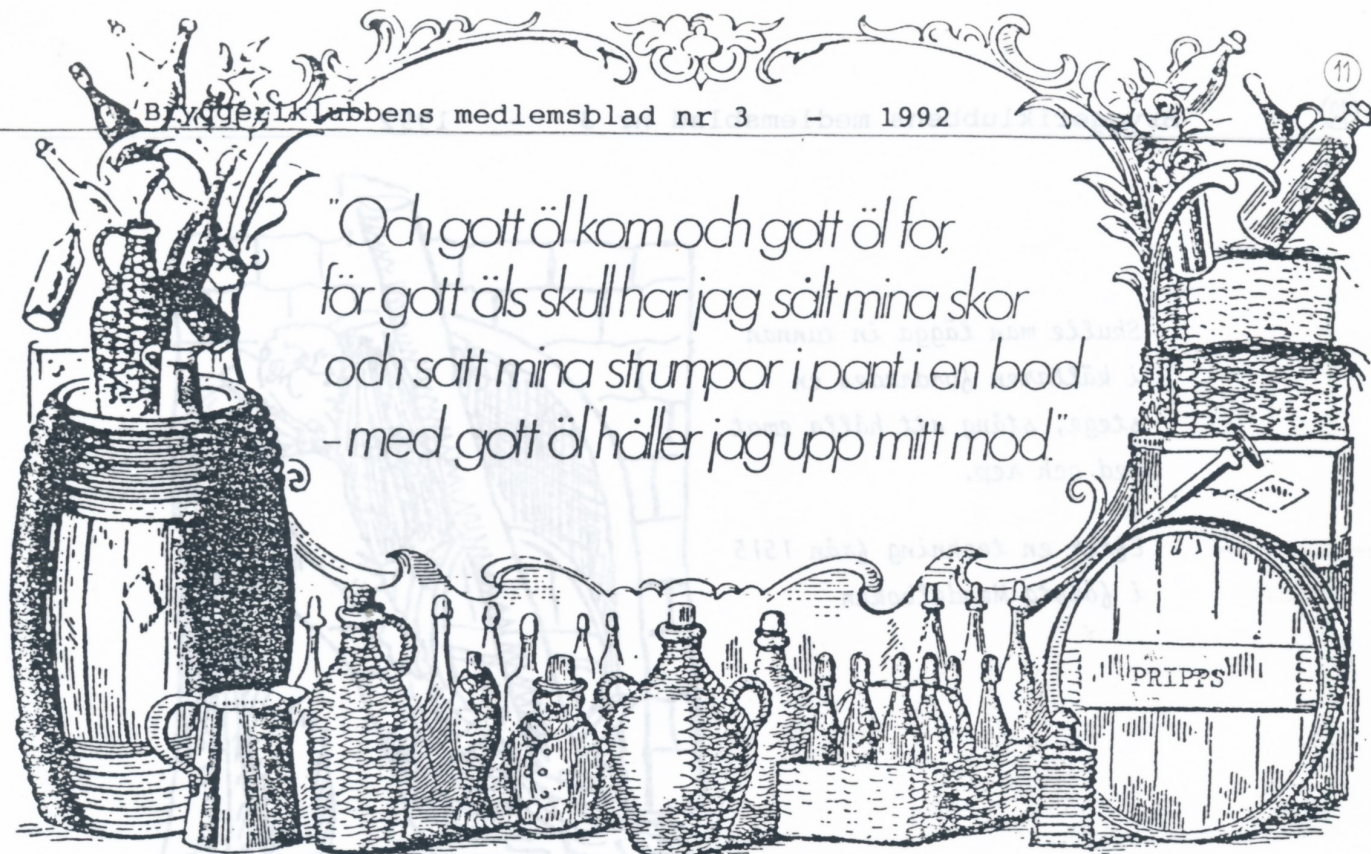
Please help me to find new friends who can send me all the new and old? labels from Sweden, Norge and Finland.

I hope to hear from you soon!

Best wishes

Hendrik

HENDRIK THOMANN
Gudrunstraße 26
8500 NÜRNBERG 40
BRD Tel.: 0911/459 70 37

"Och gott öl kom och gott öl för,
för gott öls skull har jag sålt mina skor
och satt mina strumpor i pant i en bod
- med gott öl håller jag upp mitt mod."

Så skaldade Robert Burns i det ölglada England redan på 1700-talet. Men ölets ursprung går tillbaka till förhistorisk tid. Man vet inte säkert när öltillverkades första gången. Någon har sagt att "Konsten att brygga öl är ungefär lika gammal som kulturen själv".

I Mesopotamien blev jästa drycker med spannmål som råvara bryggda redan år 4000 f Kr och i Egypten var ölet omkring år 2000 f Kr, den dagliga drycken för hög och låg. Det var en primitiv tillverkning och tillgick så, att man lät korn eller vete gro, soltorkade det, krossade det erhållna maltet, bakade bröd av mjölet under tillsats av surdeg och gräddade detta ofullständigt. Efter detta så bröt man brödet i bitar och lade dessa i vatten och denna blandning fick sedan stå en tid, vilket gjorde att en självjäsning kom till stånd. Efter ett par dagar knådade man massan genom en sil och den jästa vätskan konsumerades antingen i färskt tillstånd eller efter en tids lagring i tillslutna lerkrus.

Ölet blev kelternas och germanernas speciella dryck.

Även här i Norden har ölet gamla anor, vilket bevisas bl a av ett danskt gravfynd från bronsåldern. Fyndet utgjordes av en kittel med intorkade rester, innehållande spår av vete, tranbär, pors och jäst-

Skulle man lägga in tunnan i källaren fordrades en stege, stång att hålla emot med och rep.

Efter en teckning från 1515 i första Mendelboken

celler, vilket tyder på att den innehållit en ölliknande dryck.

Under medeltiden var det särskilt klostren som utvecklade bryggeritekniken. Humlen, vars odling i Västευropa är tidigast nämnd i urkunder från 700-talet e Kr, spreds av munkarna bl a till vårt land och det nu allmänt använda underjäsningsförfarandet har troligen uppstått i bayerska klosterbryggerier i slutet av medeltiden.

Sveriges största bryggeri på medeltiden låg innanför murarna på Vadstena kloster. Klostren i Norden var kända för sitt goda öl. Vadstena var möjligen den största ölproducenten i hela Norden och konsumtionen bland de fromma bröderna och systrarna uppgick till tre liter om dagen, lika för munkar och nunnor.

På den tiden förvarades ölet i tunnor. Om man hade en tom tunna och inget öl att dricka var det närmast en katastrof. Det finns gamla ordspråk som berättar om hur svår ölbristen kunde kännas, bl a ett från 1400-talet där det heter: Tom källare gör galen deja, men också: Bättre tunt öl än tomt kar.

En större tunna var fatet. Detta kom till användning vid import av öl men även vid köp av större kvantiteter. Detta belyses väl med ett känt citat ur ett brev av den törstige Gustav Vasa till hövitsmannen på Älvsborg:

"Så vilje vi ännu förmana Dig, att Du ville oförsummeligen betänka oss med ett fat gott Embstöl. Vi vånne icke vad det kostade, ville vi då gärna betala't. Vi hava där så stor förträngtan efter."

Den äldsta bevarade skildringen av hur ölbrygging gick till i Norden finns i Olaus Magnus verk från 1555. Ölet var på den tiden en oundgänglig del av livets nödtorft eftersom vattnet i städerna ofta var hälsovådligt att dricka. Mjölk fanns endast i tillräcklig mängd under den tid då korna gick på bete och befolkningen levde mest på torkad eller hårt saltad mat, som gav mycket törst. Ölkonsumtionen var också på 1500- och 1600-talen ofantligt hög om man jämför med idag.

Ölbryggingen var i likhet med matlagning en hemsyssla som ombesörjdes av kvinnorna och ölet konsumerades huvudsakligen i det egna hushållet. Det var först mot den senare delen av medeltiden som man började saluföra öl, till exempel i köpstäder och på tingplatser. Denna försäljning blev så småningom en betydelsefull binäring för städernas borgerskap.

Öltillverkningens tidigare karaktär av hushållsarbete gjorde att brygging av öl ganska sent erkändes som yrke och hantverk. Sveriges första bryggeriämbete instiftades i Malmö år 1516. Stockholm följde efter år 1635 och Göteborg år 1661. År 1516 talas det i en Malmö-urkund om "det fremmede öll som udenrijges föres hid till staden af the fremmede kiöbmendt af wendiske städer och andre, som her till dags haffuer warith them til en stor rijgdoms fordel och vår stadt och menijghedt en stor orsaghe till en fattigdoms forderfueelig skade". För att stödja den inhemska produktionen beslöt magistraten att "herefter i wor stadt skal skickes et brygger-embedh, som aar och dag emellan skulle haffue godt öll faalt for the, som thet behoff haffen, varvid borgmester och raad aarligen efter tidens leijlighed skelle sette et skelligt werdt paa ölett". Något ytterligare om detta

Öldrickare från 1400-talets slut. Efter målning i Härkeberga kyrka, Uppland. När han druckit ur ropar han "moer, tapper litt öl i krusin"

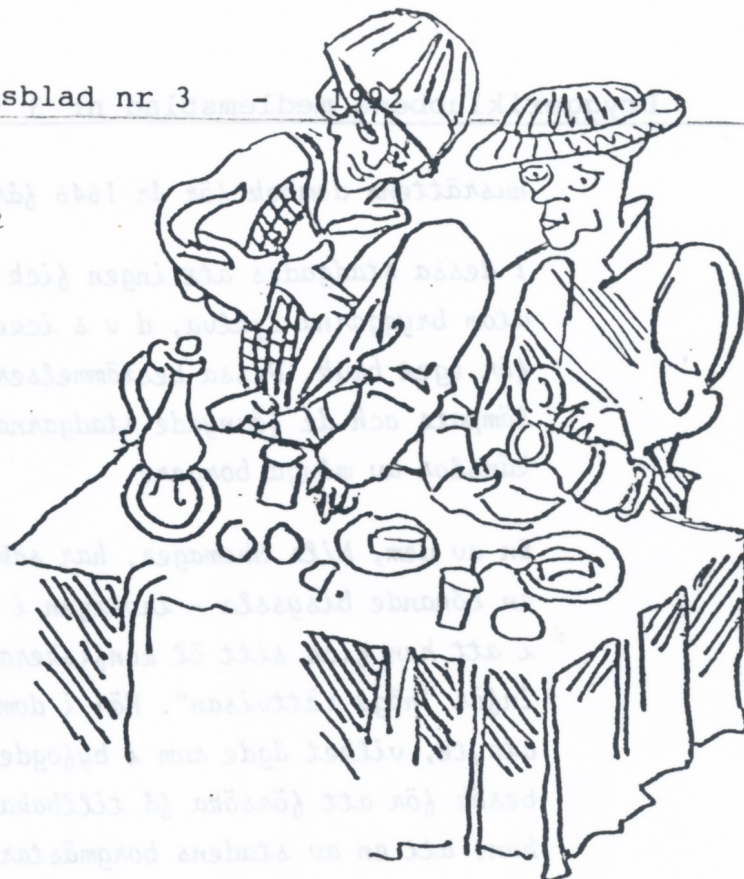
ämbete är inte känt. I den äldsta förekommande förteckningen över borgerskapet i Malmö, vilken ingår i Stadskämmärens, Lyder van Vredens räkenskaper av år 1517, finns inte mindre än åtta personer med epitetet "brygger". Av det kan man i allafall dra den slutsatsen att åtskilliga Malmöborgare då yrkesmässigt utövat denna rörelse. En annan trolig anledning var nog att det utländska ölets dåliga kvalitet hade gjort att man hade delat in ölklasserna i "vanligt öl" och "det som värre är".

Den första tiden efter bryggarelagets tillkomst skaffade de sig lagshus år 1517. Bryggarna köpte länsmannens, Björn Kaas, gård i "Langerts Strede" (Långgårdsgatan). Här hade man sin samlingslokal till 1683, då man skänkte fastigheten till ett blivande barnhus.

Om de styrande hjälpte med ena handen, hände det nog så ofta att de stälpte med andra. Ett svårt problem för bryggarna var bryggandet åt flottan. När Kungl Maj:t så påbjöd, måste bryggarna uteslutande förse krigsskeppen med öl. Man vet att Malmö åren 1591 och 1595 ålades brygga inte mindre än 1200 tunnor öl vardera året till flottan.

Kontrollen och prissättningen var förr inte alls densamma som idag. Taxorna på ölet bestämdes av borgmästare och råd och säkert tog man mera hänsyn till köparna av ölet än säljarna. Här följer ett exempel på en sådan prissättning hämtad från de taxor som utfärdades 1615.

Två män till bords vid medeltidens slut. Den ene fyller sin dryckesskål, den andre har en bägare framför sig. Vid denna tid började det bli modernt att dricka ur bägare. Efter en nederländsk blockbok från omkring 1460.

När en tunna malt gäller 7 mark och 1 skeppund humle 24 daler (det gick fyra mark på en daler), då skall

1 god tunna "skillingsöl" gälla	7 1/2 mark
1 " " "tohuidsöl" (dubbelt vitt öl)	4 mark 4 skilling
1 " " "syslingsöl"	3 mark
1 " " "huidsöl" (vitt öl)	2 mark

Därefter följer prissättning för samma ölsorter om maltet kostar 6, 5 och 4 mark. En marks prisfall på maltet medförde en prisreducering av ca 1/2 mark för respektive ölsorter med undantag för vitt-ölet, vilket i samtliga fallen endast kostar 2 mark.

Som kontrollerrande myndighet över både det inhemska och det importerade ölet fungerade stadens "vragere", vilka emot en viss mindre avgift per tunna "skulle smage og vrage". Tunnorna försågs därefter med olika cirkelformade märken, alltefter kvaliteten; så fick till exempel det bästa ölet en cirkel med en punkt i mitten och det som helt kasserades, "vrag vrag", endast en halvcirkel.

Under slutet av 1500-talet och början av 1600-talet utfärdades också en massa skråartiklar. (En liten episod, vilken finns omtalad i Råd-

husrättens dombok för år 1646 får ses som ett exempel på dessa)

I dessa stadgades att ingen fick brygga och sälja utanför dörren, utom bryggarna själva, d v s icke-lagsmedlemmar fick endast brygga för eget bruk. Dessa bestämmelser hade tydligen aldrig strängt tillämpats och de förnyade stadgarna mottogs säkerligen med blandade känslor av många borgare.

En av dem, Nils Skomager, har säkert drivit bryggarverksamhet såsom en lönande bisyssla - troligen i väl stor skala - vilket resulterade i att han fick sitt öl konfiskerat av byfogden och dessutom fick stå inför "höga rättvisan". Här i domboken relateras bl a ett meningsutbyte, vilket ägde rum i byfogdens hus, då Nils Skomager gjorde ett besök för att försöka få tillbaka sitt öl. Till sitt försvar anför han, att en av stadens borgmästare, Herman Krutmeijer, yttrat, "att så länge hans huvud var ovan jord, så länge skulle vem som helst få brygga". Detta invände byfogden emot och menade att det var inte borgmästare med att göra. Då blev Nils arg och klandrade byfogden för att denne inte respekterade borgmästarens ord. Då blev byfogden vred och bad Nils passa sig annars skulle han snart få gratis härberge. Detta bekom dock inte Nils Skomager utan han lät meddela byfogden, att "om denne så vore byfogde nio gånger om, så skulle han ändå icke kunna hindra honom att brygga".

I stadgar av 1737 möter man för första gången i något skrå bestämmelser om tillverkningen. Fyra slags dricka skulle bryggas, nämligen dubbelt och enkelt öl samt måltids- och svagdricka.

I och med avskaffandet av hantverksskråna försvann även det "vällovlige bryggarämbetet" och med näringsfrihetens genomförande hade man hunnit till ungefär samma stadium som vid slutet av medeltiden eller med andra ord till samma förhållanden, nämligen att vem som helst hade strängt taget rätt att ägna sig åt öltillverkning och ölförsäljning.

Bryggarnas lagshus i Malmö, beläget vid hörnet av Väster- och Långgårdsgatorna; rivet år 1900.

BRYGGERIHISTORIA I MALMÖ

1912 sammanslöts sig de fem dåvarande ölbryggerierna till AB Malmö Förenade Bryggerier men bryggerierna hade äldre anor.

Det var inte bara näringsfriheten som vid 1800-talets mitt var revolutionerande utan även för öltillverkningen kom detta årtionde att medföra något nytt. Carl August Hedemann-Gade från Danmark började nämligen att tillämpa den bayerska ölbruggningsmetoden (framställandet av underjästa ölsorter) i ett nystartat bryggeri år 1846. Tio år senare sålde han företaget till Christian Mattson i Göteborg. C Mattson gav företaget namnet Mattsonska Bryggeriet. Mattson var gift med Anne-Sofie Kockum (dotter till Frans Kockum). De drev bryggeriverksamheten till år 1875 då Christian Mattson dog.

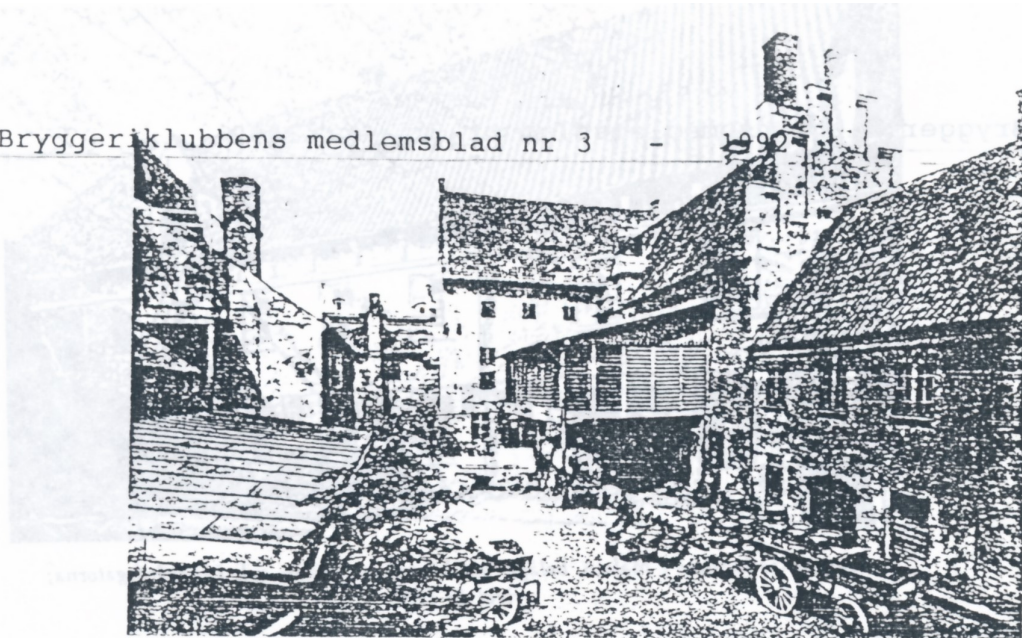
Efter detta ombildades företaget 1879 till aktieföretag under namnet Mattsonska Bryggeriaktieföretaget. Bryggeriet låg ursprungligen i kvarteret 43 Svanen vid Adel-, Göran Ols- och Kyrkogatorna.

Handlanden Carl August Hedemann-Gade.

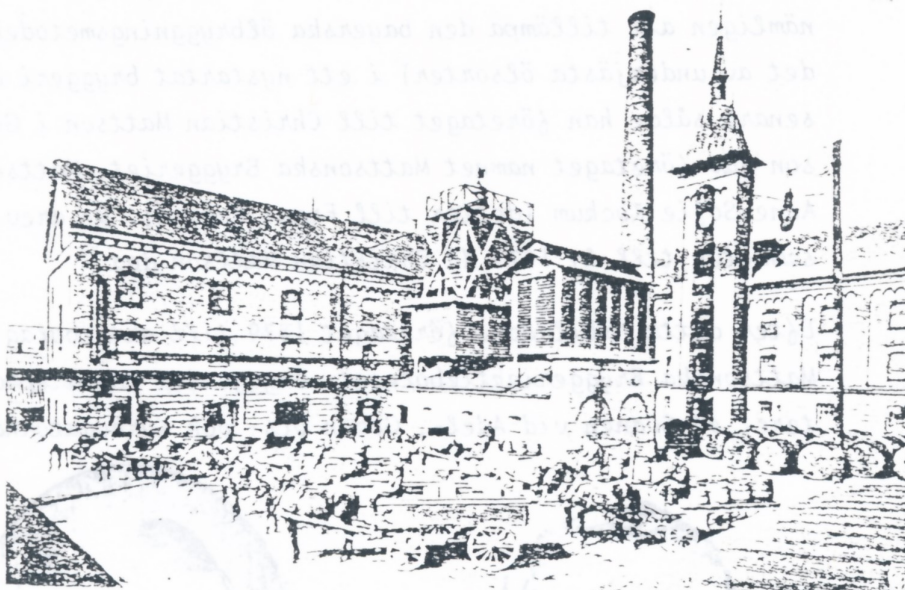

Handlanden Christian Mattson.

• Gårdsinteriör från gamla Mattssonska bryggeriet vid Adel, Göran Ols och Kyrkogatorna.

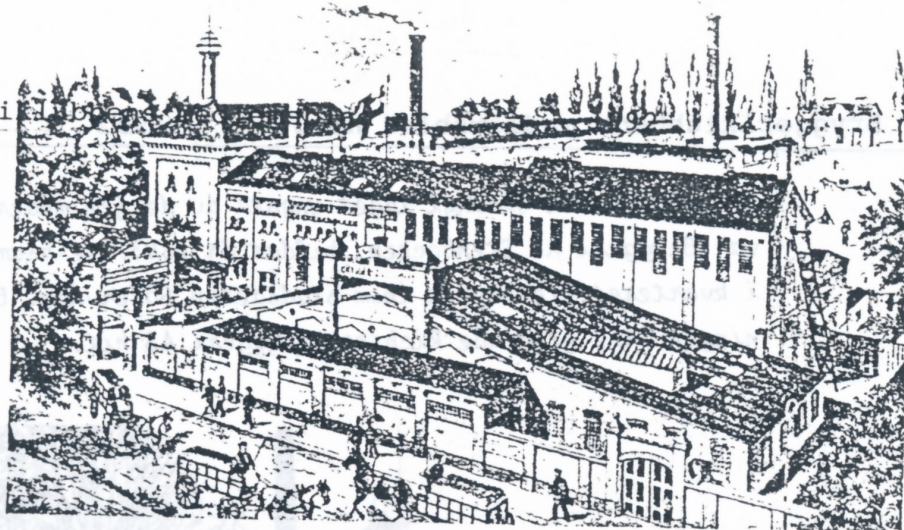
Åren 1883-1884 uppförde företaget ett nytt bryggerikomplex, det s k Svanbryggeriet i Kirsebergsstaden. I samma byggnad fanns även Mineralvattenfabriks AB Svanen, vilket hade stiftats år 1908 såsom dotterföretag till Mattssonska Bryggeriet.

Svanbryggeriet, gårdsinteriör omkr. år 1905.

Malmö Bryggeriaktiebolag var en fortsättning av ett gammalt svagdricksbryggeri, vilket i varje fall år 1839 drevs inne på gården till den numera s k Fougstedtska fastigheten vid Stortorget. Rörelsen utövades då av kommandantsekreteraren Olof Elias Malmros, inom vars släkt den bedrevs till år 1845. Då övertogs rörelsen av Alexander Thomée och efter honom av brodern Håkan T Thomée.

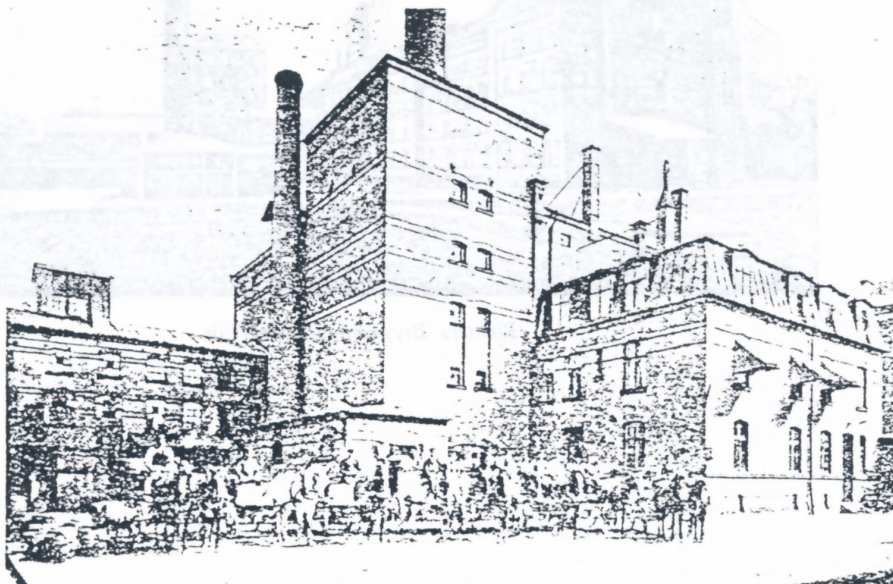
På 1860-talet köptes fastigheten vid Stortorget av Carl Fougstedt och det var på dennes initiativ som Malmö Bryggeri tillkom. År 1867

Malmö Bryggeriaktiebolag på Almbacken, exteriör.

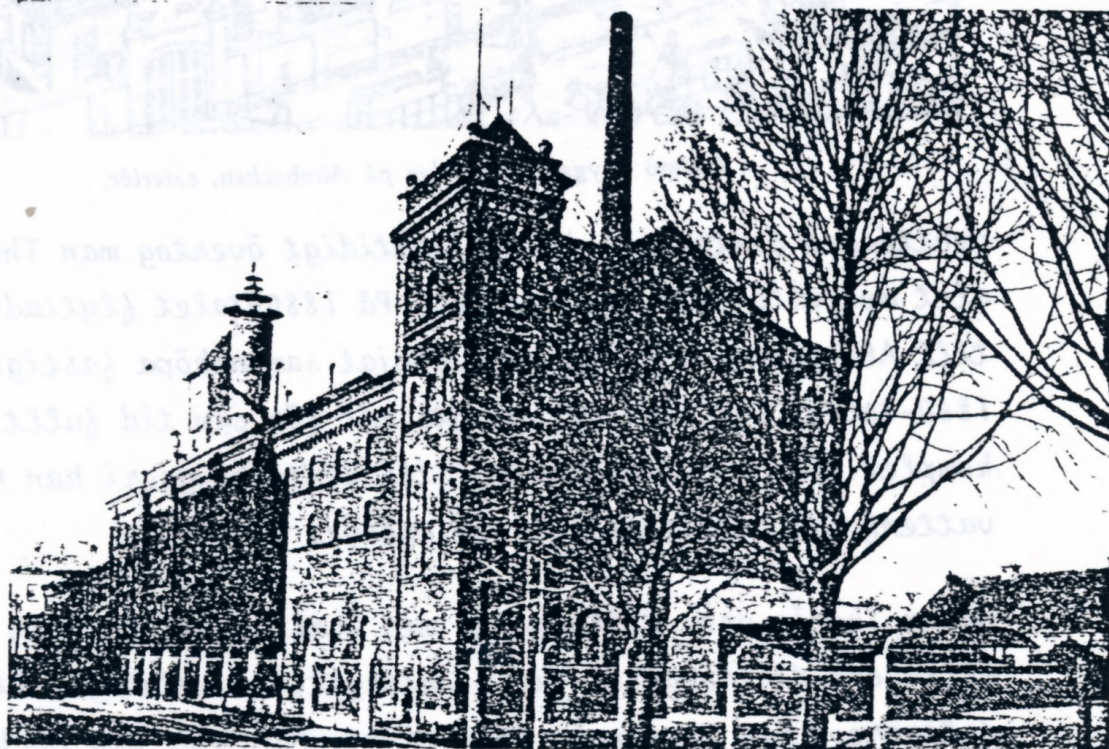
ombildades detta till AB och samtidigt övertog man Thoméeska Bryggeriet med alla dess inventarier. På 1880-talet flyttades rörelsen ut till Almbacken, där man hade börjat sammanköpa fastigheter redan på 1860-talet. Där hade nu anlagts ett för sin tid fullt modernt fabrikskomplex. Såsom dotterföretag till detta bryggeri kan räknas Mineralvattenfabriksaktiebolaget som anlades år 1900.

Håkan Thomée drev tillsammans med Carl August Richter även en spannmåls- och diverseaffär vid Stortorget. Så småningom blev Richter även delägare i det Thoméeska bryggeriet. Han bröt sig dock ur detta år 1858 för att på hösten börja egen bryggeriverksamhet. Denna startades inne på gården till fastigheten till Djäknegatan 36. 1864 sålde C A Richter företaget till sin yngre bror, Axel Richter, vilken efter ett par månader vann burskap som bryggare i staden. År 1889 flyttade man rörelsen till ett nytt modernt bryggeri i kvarteret Tjädern i Möllevången. Företaget ombildades till Richters Bryggeri Aktiebolag år 1897.

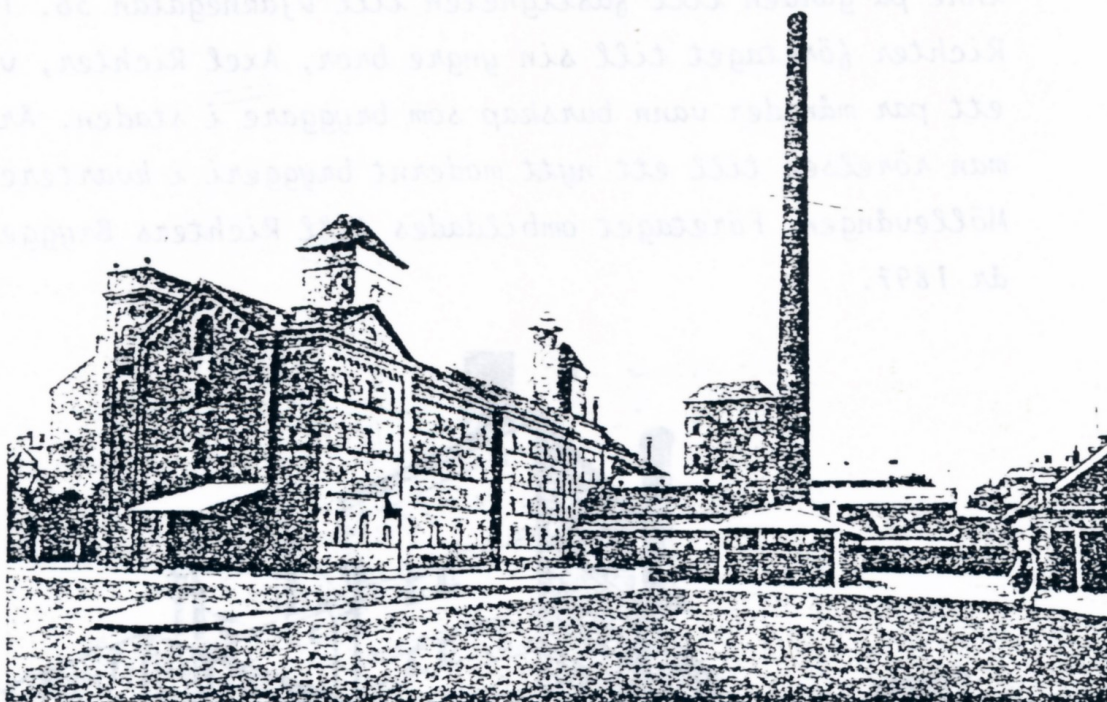

Richters gamla bryggeri i kvarteret Tjädern, gårdsinteriör.

Det minsta och strängt taget yngsta av de fem moderbryggerierna var Bryggeri AB Stenbocken, bildat år 1893. Verksamheten bedrevs i kvarteret Stenbocken inom stadsdelen Södervärn. Efter sammanslagningen 1912 flyttade Richters Bryggeri AB hit.

Richters Bryggeri, fasaden.

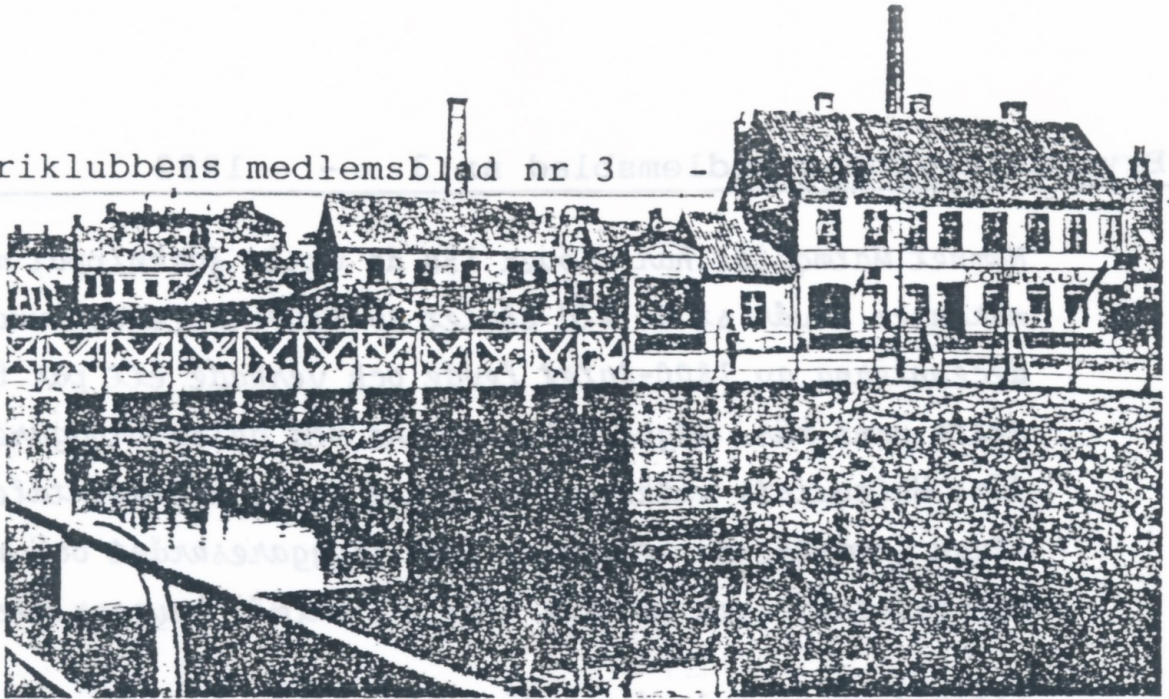
Richters Bryggeri, gårdsinteriör.

Namnet Malmquist har i över 150 år varit förknippat med bryggerinäringen i vår stad. Vid slutet av 1700-talet och under de första decennierna av 1800-talet levde och verkade ett par bryggare med detta namn här. Något känt samband med dessa bryggare har icke den Jöns Malmquist, vilken under förra delen av 1800-talet intar en sådan framstående ställning inom bryggareskrået och med vilken den Malmquistska eran tar sin början i Malmös bryggerihistoria.

Efter diverse episoder i Jöns Malmquists liv vann han år 1811 burskap som bryggare i staden.

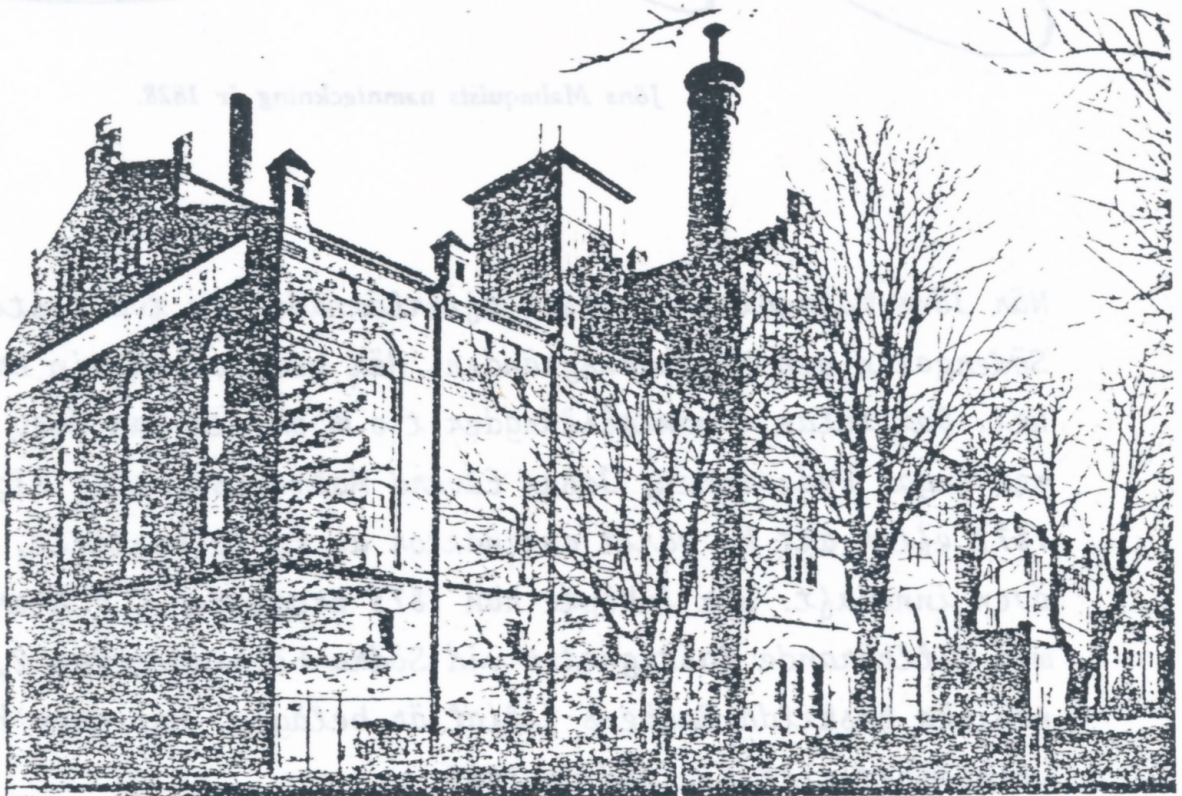
Jöns Malmquists namnteckning år 1828.

När Jöns Malmquist dog 1842 efterlämnade han två fastigheter vid Södergatan och Hjulhamnsgränden. Här bedrev han sin bryggareverksamhet. Det talas i mantalslängder t o m om att han drev sina redskap med ånga. Ende sonen, Johan Edvard Malmquist, slog sig ner i Malmö 1872 efter att ha varit arrendator av Fosie boställe, vilket fadern även innehaft. Här inköpte han 1873 bryggaren C F Åkermarks bryggeri med tillhörande fastigheter vid Södra Förstadsgatan 2, där nu Skandinaviska Enskilda Bankens filial är belägen. Han drev här bryggareverksamhet till sin död år 1887.

Malmquists gamla bryggeri vid Södra Förstadsgatan.

Sonen Ludvig Wilhelm Malmquist övertog rörelsen och på dennes initiativ ombildades företaget till Malmquists Bryggeriaktiebolag. Samtidigt med bolagsbildningen inköptes flera större tomter v. Ystadvägen inom Södra förstadens ytterområde, där inom kort ett nytt tidsenligt bryggeri reste sina murar.

Malmquists Bryggeri, fasaden.

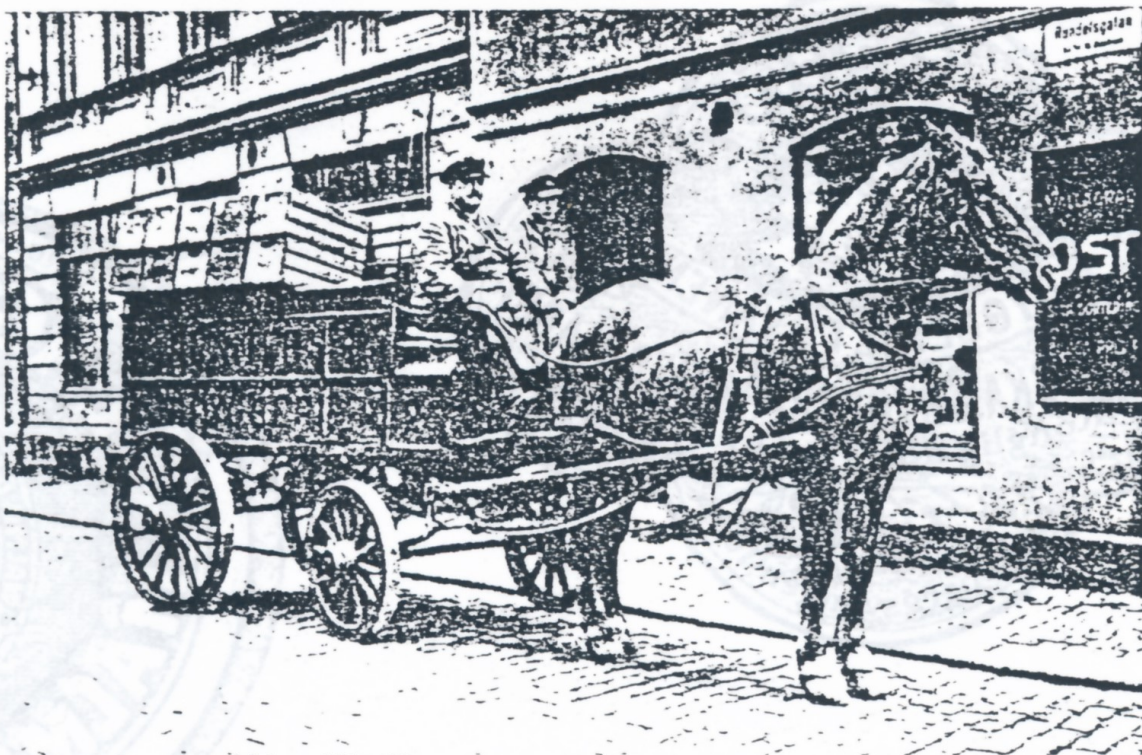
AB MALMÖ FÖRENADE BRYGGERIER

När Malmö Förenade Bryggerier bildades 1912 blev L W Malmquist verkställande direktör. Han verkade i denna befattning fram till 1937 och var tillika styrelsens ordförande 1923-1948.

Den viktigaste frågan var från starten att samordna och rationalisera driften. Mattsonska Bryggeriet lades ned omedelbart och Richters verksamhet flyttades till Stenbockens komplex.

Malmquists Bryggeri byggdes ut och år 1917 lades Malmö Bryggeri ned och fastigheten såldes till staden. 1945 köpte Mazetti bolagets tomter i kvarteret Tjädern.

1958 förhandlade man om ett samgående med AB Skånebryggerier. I samband med detta koncentrerades driften i Malmö till f d Malmquistiska Bryggeriet. 1960 upptogs förhandlingar med AB Pripp & Lyckholm om ett samgående. Det var bara början till den koncern som idag innehar ungefär 70% av den svenska ölmarknaden.

Den sista hästskjutsen.

ETIKETTER VID TIDEN FÖR
SAMMANSLAGNINGEN

Malmquist's
BRYGGERI
PILSNER-ÖL
Malmö

LAGER
Malmquist's ÖL
BRYGGERI Malmö

Richters BRYGGERI
LAGER-ÖL Malmö
GULOMEDALJ
Fabriks-Märke
SILVERMEDALJ Malmö 1898
STOCKHOLM 1897
ORIGINAL-AFTAPPNING

Pilsener-Öl
Richters BRYGGERI
AKTIEBOLAG
Malmö

